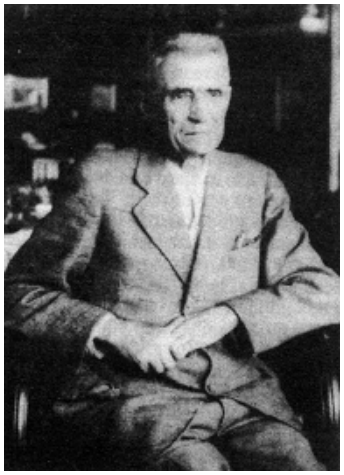
Jurkovič Dušan (1868-1947) :)

Architekt, národopisný bádateľ, národný umelec.



Stredoškolské štúdium absolvoval v Šamoríne Šoprone, vyššie odbory v rokoch 1884-1888 na stavebnej škole vo Viedni. Roku 1887 navštívil v Martine výstavu slovenských výšiviek usporiadanú Živenou. Nadšený výstavou nastúpil po ukončení školy prax u B. Bullu, autora projektu Národného domu, postaveného roku 1888 v Martine, roku 1889 prišiel do Vsetína k architektovi M. Urbánikovi. Roku 1892 sa podieľal na realizácií Valašskej izby na výstave vo Vsetíne, roku 1895 na inštalácii slovenskej časti Národopisnej výstavy československej v Prahe. Projekt čičmianskeho domu, ktorý včlenil do výstavy, sa opieral o štúdium materiálu, techniky, konštrukcie a rodinného života v Čičmanoch. Podnietený terénnym výskumom sa podobral fotograficky a čiastočne i graficky zdokumentovať základné typy ľudovej architektúry a výtvarného prejavu Slovenska. Výsledkom bola kniha *Práce lidu nšeho* (1905). Na základe analýzy poznatkov nadobudnutých výskumami a potrieb spoločenskej objednávky vyprojektoval rad stavieb, ktoré dnes reprezentujú počiatky slovenskej modernej architektúry. Jurkoviča na základe jeho názorov o nevyhnutnosti kontinuity ľudovej a národnej kultúry, zhmotnených a realizovaných projektoch, poverili roku 1919 vedením Komisariátu pre pamiatky. V súvislosti s touto úlohou sa stal autorom prvej komplexnej koncepcie o zachovaní, ochrane a rozvíjaní ľudovej a národnej kultúry. Začiatkom 30. rokov a 20. storočia ho MSS poverila vypracovaním ideového projektu múzea ľudovej architektúry v prírode. Jeho všestranne domyslená koncepcia ochrany a ďalšieho rozvoja ľudovej a národnej kultúry sa za jeho život uskutočňovala len parciálne a v novom variante sa rozvinula vlastne až po 1945. Od roku 1945 národný umelec.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania